

OBVODNÝ ÚRAD POVAŽSKÁ BYSTRICA
odbor civilnej ochrany a krízového riadenia
Centrum 1/1, 017 01 Považská Bystrica

INFORMÁCIE PRE VEREJNOSŤ

Obvodný úrad Považská Bystrica v súlade s §15a zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 42/1994 Z. z. o civilnej ochrane obyvateľstva v znení neskorších predpisov zverejňuje informácie o zdrojoch ohrozenia, rozsahu ohrozenia, následkoch na postihnutom území, o spôsobe varovania obyvateľstva a záchranných prácach, úlohách a opatreniach a podrobnostiach o tom, kde sa dajú získať ďalšie informácie súvisiace s plánom ochrany v rámci územného obvodu Považská Bystrica.

1. Informácie o zdrojoch ohrozenia

1.1 Objekty nakladajúce s nebezpečnými látkami (ďalej len „NL“)

Vzhľadom na hospodársku charakteristiku obvodu Považská Bystrica a rozšírený najmä potravinársky priemysel sú z hľadiska skladovaného množstva, ktoré môže spôsobiť potencionálne ohrozenie obyvateľstva pri vzniku mimoriadnej udalosti spojenej s únikom NL, najrozšírenejšie tieto nebezpečné látky: amoniak (NH₃), chlór (Cl₂), kyselina chlorovodíková (HCl) a pohonné hmoty (automobilový benzín a nafta).

Tabuľka č.1

Okres	Zdroj ohrozenia / Obec	Nebezpečná látka	Oblasť ohrozenia – polomer v metroch	Poznámka
Považská Bystrica	Zimný štadión - PB (6,5 t NH ₃)	amoniak	761 m	
	Royal Brinkers s.r.o. Dolný Moštenec (2,5 t NH ₃)	amoniak	403 m	
	Kaliareň Pov.strojárne (0,5 t NH ₃)	amoniak	138 m	
	Krytá plaváreň PB (0,2 t - Cl ₂)	chlór	273 m	
Púchov	Zimný štadión Púchov (1,0 t NH ₃)	amoniak	219 m	
	Púchov. mäsový priemysel – Púchov (4,0 t NH ₃)	amoniak	551 m	
	Beluša FOODS s.r.o. (0,5 t NH ₃)	amoniak	138 m	
	Krytá plaváreň Púchov (0,2 t - Cl ₂)	chlór	273 m	

1.2 Povodne

Prívalové záplavy sa vyskytujú pri dlhotrvajúcich dažďoch na miestnych tokoch alebo pri lokálnych búrkach. Všetky prítoky sú v neregulovaných častiach zarastené porastom jelše, vrbí a pod. Je na nich nelegálne vybudovaných mnoho súkromných mostíkov a lávok k pozemkom. Znečistením potokov sa znižuje ich prietok a nadmernou výškou hladiny sa zdvíhajú spodné vody. Na rieke Váh nadmernou výškou hladiny môže dôjsť k výskytu priesakov na ochrannej hrádzi.

1.3 Zosuvy pôdy

Ďalším potencionálnym zdrojom ohrozenia sú zosuvy pôdy s následkami najmä na majetku. Oblasť severného Slovenska a čiastočne aj územný obvod Považská Bystrica predstavuje flyšové pásmo, charakteristické častým výskytom svahových deformácií, ktoré sú v poslednom období úzko spojené s intenzívnou povodňovou činnosťou v hodnotenej oblasti. Rozsah následkov pri vzniku svahových deformácií nemožno vopred určiť. Následky vo veľkej miere závisia od miesta vzniku zosuvu, t.j. či je zosuvom ohrozený intravilán alebo extravilán obce.

1.4 Preprava nebezpečných látok

Preprava nebezpečných látok sa realizuje po cestných komunikáciách a po železnici. Hlavné trasy prepravy nebezpečných látok po cestných komunikáciách v obvode Považská Bystrica sú:

- ⇒ cesta I/49 smer Beluša – Púchov – Lysá pod Makytou
- ⇒ diaľnica D1 smer Beluša – Považská Bystrica - Plevník
najčastejšie prepravované nebezpečné látky: etylén, chlór, etylacetát, pohonné hmoty
- ⇒ cesta II/507 smer Púchov – Lednické Rovne - Horovce
najčastejšie prepravované nebezpečné látky: etylén, pohonné hmoty

Hlavné trasy prepravy nebezpečných látok po železnici v obvode Považská Bystrica sú:

- ⇒ Žilina – Považská Bystrica – Púchov - Bratislava
najčastejšie prepravované nebezpečné látky: metanol, kyselina sírová, etylénoxid, hydroxid sodný, chlór, kyselina dusičná, amoniak
- ⇒ Žilina – Horný Lideč
najčastejšie prepravované nebezpečné látky: hydroxid sodný, amoniak, chlór, acetaldehyd, kyselina sírová

1.5 Víchrice (veterné smršte)

Veterné smršte a silné vetry postihujú predovšetkým horské hrebene. Veterné smršte sa však môžu vyskytnúť, v závislosti od počasia, v ktorejkoľvek lokalite obvodu Považská Bystrica. Z doteraz mapovaných mimoriadnych udalostí sa veterné smršte, ktoré spôsobili značné materiálne škody vyskytli najmä v obciach Horná Mariková, Lazy pod Makytou, Zubák v roku 2009.

1.6 Snehové kalamity

Vývoj počasia, hlavne v zimnom období vytváraný nadmerným intenzívnym snežením spojený so silným vetrom môže spôsobovať na území obvodu Považská Bystrica snehové kalamity, ktoré majú za následok neprejazdnosť ciest predovšetkým III. triedy. Začiatkom roka 2012 bola vyhlásená mimoriadna situácia v dôsledku snehovej kalamity v meste Považská Bystrica a v obciach Lazy pod Makytou a Horná Mariková.

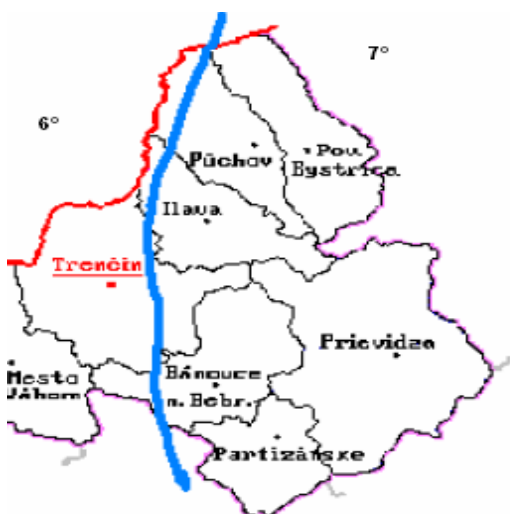
1.7 Ohrozenie rozsiahlymi požiarimi lesných porastov a osídiel:

- Veľké potenciálne ohrozenie v obvode predstavuje skladovanie a preprava PHM. Horľavé kvapaliny sú skladované v podzemných a nadzemných nádržiach. V prípade vzniku požiaru je k likvidácii nutné použitie profesionálnych jednotiek HaZZ.
- Možnosť vzniku veľkých požiarov je možné predpokladať v zalesnenom teréne. Vzhľadom k štruktúre drevín prevládajú ihličnaté porasty, kde sa môže jednať o požiar šíriaci sa v korunách stromov a jeho likvidácia je zložitejšia. Pri požiaroch listnatých porastov je predpoklad šírenia požiaru po zemi, ktorý je z hľadiska likvidácie ľahšie zvládnuteľný. Najviac ohrozenými oblasťami požiarov lesných porastov sú okolia turistických chodníkov, rekreačné strediská a chatové oblasti, ako i okolie železničnej trate. Požiare v poľnohospodárstve sú možné v letných mesiacoch na porastoch obilnín.

1.8 Ohrozenie seizmickou činnosťou a mimoriadnymi javmi poveternostného alebo klimatického charakteru

Takmer celé územie obvodu Považská Bystrica leží v pásme siedmeho stupňa medzinárodnej stupnice MKS-64.[Geofyzikálny ústav SAV Bratislava]. 7. stupeň znamená veľmi silné zemetrasenie citeľné aj v idúcich autách. Väčšina ľudí vybieha z budov, zvonja veľké zvony. Ojedinelé škody sú aj na železobetónových budovách, na voľnej hladine vody sa tvoria vlny. Oblasť v súčasnosti nie je činná.

Znázornenie seizmickej aktivity v Trenčianskom kraji

1.9 Pretrhnutie hrádze vodnej stavby Liptovská Mara

Záplava po havárii na hrádzi vodnej stavby Liptovská Mara spôsobí škody hlavne dĺžkou trvania, nie veľkou rýchlosťou. Problémom v širšom údolí bude čo najrýchlejšie odvedenie masy vody späť do koryta Váhu.

Legenda k tabuľke charakterizujúcej priebeh záplavy :

- vzdialenosť – vzdialenosť od priehrady meraná po hlavnej prúdnicí toku
- výška vlny – maximálna výška prielomovej vlny nad brehom
- rýchlosť – rýchlosť prúdenia prielomovej vlny
- príchod – čas dobehu prielomovej vlny
- pokles – čas poklesu prietoku na úroveň storočnej vody
- zatopenie – odhad zaplavenia plochy zastavaného územia obce (mesta)

OHROZENÁ OBEC (časť)	VZDIA- LENOSŤ	VÝŠKA VLNY	RÝCH- LOSŤ	PRÍCHOD	POKLES	ZATO- PENIE
	km	metre	m.s ⁻¹	hod., min.	deň.hod.	%
Okres Považská Bystrica						
Plevník-Drienové	105,6-107,7	3,9	2,9	9h 05´	1.20	65
Považská Teplá	110,5-111,4	2,88 - 7,12	2,6 - 4,9	9h 39´	1.21	25
Považské Podhradie	111,0-114,5	0,89 - 4,34	0,1 - 6,1	9h 39´	1.21	80
Považská Bystrica	113,5-116,5	1,10 - 3,10	1,1 - 4,2	9h 51´	1.22	80
Orlové	114,8-116,4	3,00 - 6,60	5,0 - 6,1	9h 55´	1.22	60
Udiča	<i>v štúdiu Hydroconsultu Bratislava údaje chýbajú</i>					
Okres Púchov						
Nosice	127,5	1,3	5,1	11h 40´	2.05	90
Nimnica	126,7	2,4	5,2	11h 30´	2.05	30
Púchov	129,0-131,3	3,10 - 4,30	3,2 - 4,3	11h 55´	2.06	80
Streženice	131,3	4,10	4,2	12h 11´	2.06	90
Horné Kočkovce	130,8-133,0	1,60 - 1,80	1,8 - 3,3	12h 11´	2.06	75
Dolné Kočkovce	133,0	1,8	3,3	12h 11´	2.06	40
Lednické Rovne	136,7	1,8	3,4	12h 53´	2.06	25
Hloža	138,5	1,75	1,2	13h 00´	2.06	80
Horovce	<i>v štúdiu Hydroconsultu Bratislava údaje chýbajú</i>					

2.0 Ohrozenie bioterorizmom

Teroristické použitie biologických prostriedkov (bioterrorizmus) je ich zneužitie organizovanými protispoločenskými skupinami alebo jednotlivcami zvlášť zavrhnúťhodným spôsobom proti štátnym orgánom, verejno-právnym inštitúciám a objektom s hromadným pobytom obyvateľstva s cieľom narušiť bežný chod života a ekonomiky, spôsobiť závažné straty na životoch a zdraví obyvateľstva, zvierat a na poľných kultúrach s prvkami psychologického zastrašovania skupín obyvateľstva a vytvárania paniky v dobe mieru, ktorá môže vzniknúť v značnom rozsahu z nekritičkej obavy zo šírenia hromadných epidemických ochorení.

2.1 Epidémie a epizoócie

Zvýšené riziko epidémii v okresoch Považská Bystrica a Púchov predstavujú najmä **kliešťová encefalitída**.

Priestory zvýšeného **epizootického ohrozenia** predstavujú poľnohospodárske družstvá, bitúnky a podniky zamerané na spracovanie mäsa a mäsových výrobkov, resp. podniky na spracovanie mliečnych výrobkov.

2. Informácie o možnom rozsahu mimoriadnej udalosti a následkov na postihnutom území

2.1 Objekty nakladajúce s nebezpečnými látkami

Informácie o možnom rozsahu mimoriadnej udalosti, t.j. o veľkosti oblasti ohrozenia, ktorú vyhodnocuje a určuje prevádzkovateľ okolo objektu nakladajúceho s chemickou nebezpečnou látkou v súlade s vyhláškou MV SR č. 533/2006 Z.z. o podrobnostiach o ochrane obyvateľstva pred účinkami nebezpečných látok, sú špecifikované v tabuľke č. 1.

V prípade vzniku mimoriadnej udalosti spojenej s únikom nebezpečnej látky vo vyššie uvedených oblastiach ohrozenia môže dôjsť u nechránených osôb (bez použitia ochranných prostriedkov) k poškodeniu zdravia.

V prípade vzniku mimoriadnej udalosti spojenej s únikom motorového benzínu na čerpacích staniaciach, resp. pri explózii motorového benzínu, môže tlaková vlna narušiť statiku blízkych budov a následne spôsobiť zranenie nechránených osôb napr. letiacimi úlomkami skla z rozbitých okenných tabúl.

2.2 Povodne

Oblasť ohrozenia povodňami je stanovená pre vybrané vodné toky formou zátopového územia vyhodnoteného správcom vodného toku na 50 - ročnú príp. 100 - ročnú vodu. Vznik mimoriadnej udalosti v dôsledku povodní predstavuje v závislosti od rozsahu povodne predovšetkým riziko veľkých majetkových škôd a v prípade nerešpektovania pokynov organov štátnej správy ochrany pred povodňami aj riziko ohrozenia zdravia a života.

2.3 Preprava nebezpečných látok

Vzhľadom k skutočnosti, že po cestných komunikáciách a železnici sa prepravujú rôzne nebezpečné látky v rozličných množstvách, nie je možné pri preprave nebezpečných látok jednoznačne vopred vymedziť oblasť ohrozenia ako v prípade stacionárnych objektov nakladajúcich s nebezpečnými látkami. V prípade mimoriadnej udalosti počas prepravy nebezpečnej látky sa oblasť ohrozenia určuje operatívne podľa skutočnej situácie v závislosti od množstva a druhu uniknutej nebezpečnej látky, meteorologickej situácie, doby úniku a výsledkov monitorovania.

Vychádzajúc z § 7 ods. 2 písm. b) vyhlášky MV SR č. 533/2006 Z.z. o ochrane obyvateľstva pred účinkami nebezpečných látok v znení neskorších predpisov, ak pri preprave nebezpečných látok nie je známy druh nebezpečnej látky na účely okamžitého zásahu sa za bezpečný priestor,

v ktorom sa výskyt nebezpečnej látky nepredpokladá, považuje priestor vzdialený najmenej 100 metrov od miesta výskytu nebezpečnej látky.

3. Nebezpečné vlastnosti a označenie látok, ktoré môžu spôsobiť mimoriadnu udalosť

AMONIAK

- sumárny vzorec NH_3
- UN kód (identifikačné číslo látky) 1005
- Kemlerov kód (identifikačné číslo nebezpečia) 268

Základná charakteristika

Pri bežnom tlaku a teplote je amoniak toxický, bezfarebný plyn (teplota varu za normálnych podmienok je $-33,5^\circ\text{C}$) s charakteristickým prenikavým, ostrým, silne dráždivým zápachom. Amoniak je zásaditá žieravina, v kvapalnej forme pôsobí leptavo. Vďaka svojej hustote $0,771 \text{ kg}\cdot\text{m}^{-3}$ je zhruba o polovicu ľahší ako vzduch. Skladuje sa skvapalnený pod tlakom. Je veľmi dobre rozpustný vo vode, s kyselinami reaguje za vzniku amónnych solí. Má silné korozívne účinky voči kovom, hlavne voči zliatinám medi.

Dopady na zdravie človeka, riziká

Vo všeobecnosti možno amoniak charakterizovať ako látku toxickú, ktorá však vďaka svojmu prenikavému zápachu, upozorňujúcemu včas na svoju prítomnosť, väčšinou nepredstavuje výrazné riziko pre človeka.

Krátkodobá expozícia amoniaku môže dráždiť aj popáliť kožu a oči s rizikom trvalých následkov. Môže spôsobiť podráždenie nosnej sliznice, úst, hltana, spôsobuje kašeľ a dýchacie problémy. Expozícia s vyššími koncentráciami amoniaku môže spôsobiť aj zavodenie pľúc (edém) a vážne dýchacie problémy. Pri koncentrácii vyššej než 0,5 % obj. (asi $3,5 \text{ g}\cdot\text{m}^{-3}$) je i krátkodobá expozícia smrteľná. Pri styku so skvapalneným amoniakom vznikajú ťažké omrzliny. Koncentrácia 0,25% obj. pár vo vzduchu je nebezpečná pri vdychovaní po dobu 30 min.

Dopady z hľadiska životného prostredia

Vo vzťahu k životnému prostrediu ide o látku nebezpečnú. Amoniak je veľmi toxický pre vodné organizmy (predovšetkým ryby), pričom zohráva významnú rolu jeho veľmi dobrá rozpustnosť vo vode. Môže meniť pH - hodnotu ekologických systémov, spôsobuje okysľovanie pôd a podporuje eutrofizáciu vôd (premnoženie rias a siníc).

CHLÓR

- sumárny vzorec Cl_2
- UN kód (identifikačné číslo látky) 1017
- Kemlerov kód (identifikačné číslo nebezpečnosti) 268

Základná charakteristika

Je to žltozelený, nehorľavý plyn štiplavého zápachu, 2,5-krát ťažší ako vzduch, jedovatý a žieravý. Pri styku s vlhkým vzduchom tvorí hmly (reaguje s vodnou parou). V kvapalnom

skupenstve má oranžovožltú farbu. Zlučuje sa s takmer všetkými prvkami, prudko reaguje s organickými látkami.

Dopady na zdravie človeka, riziká

Chlór je nebezpečná, jedovatá látka s vysokými dráždivými a dusivými účinkami. Pri vdychovaní dráždi oči, dýchacie cesty a pokožku. Nadýchanie plynu spôsobuje ťažké podráždenie dýchacích ciest a pľúc, bolesti v hrdle, kašeľ, dýchavičnosť, dusenie, nutkanie na zvracanie, opuch hrtana a pľúc, bolesť hrudníka a pľúcny edém, ktorý sa môže prejaviť s oneskorením dvoch dní. Kontakt s kvapalinou spôsobuje začervenanie kože (tvorba pľuzgierov, popáleniny), pri dlhodobej práci môže dochádzať k uhrovitosti (chlórové akné). Krátkodobý účinok: koncentrácia 0,1 % počas 10 minút pôsobí smrteľne.

Dopady z hľadiska životného prostredia

Jedovatá látka, nebezpečná pre životné prostredie. Chlór je veľmi jedovatý pre vodné organizmy. Pri väčších únikoch látky je, vzhľadom na jeho hustotu, potrebné zabrániť natečeniu média do kanalizácie, vodných tokov a vodných nádrží.

KYSELINA CHLOROVODÍKOVÁ

➤ sumárny vzorec	HCl
➤ UN kód (identifikačné číslo látky)	1789
➤ Kemlerov kód (identifikačné číslo nebezpečenstva)	80

Základná charakteristika

Chlorovodík je bezfarebný plyn s bodom varu $-85,1\text{ }^{\circ}\text{C}$. Po rozpustení vo vode reaguje silne kyslo a je označovaný ako kyselina chlorovodíková, technický názov kyselina soľná. Je dymivá, odparuje sa z nej plynný chlorovodík. Je to číra bezfarebná až svetložltá kvapalina s ostrým štipľavým zápachom. Kvapalina sa ľahko odparuje a tvorí silne leptavú zmes, ktorá je ťažšia ako vzduch. Látka reaguje s mnohými kovmi za tvorby ľahko zápalného vodíka. Pri kontakte s hydroxidmi môže nastať prudká reakcia.

Dopady na zdravie človeka, riziká

Veľmi nebezpečná látka, jej pary spôsobujú ťažké a bolestivé poleptanie kože, veľmi vážne popáleniny očí, dýchacích ciest a pľúc až edém hlasiviek a pľúcny edém. Pľúcny edém môže vzniknúť s oneskorením až dva dni. Po vdýchnutí pár je preto vždy nutné lekárske vyšetrenie. Kontakt s kvapalinou spôsobuje silné poleptanie zasiahnutých častí tela. Silné dráždenie ku kašľu, mohutné slzenie, pichľavé bolesti na koži. Pri požití dochádza k poleptaniu zažívacieho traktu. Aj malé množstvo vyvoláva pálčivú bolesť, zovretie hrdla, zvracanie a šokový stav. Väčšie dávky spôsobujú rozsiahlu deštrukciu, perforáciu žalúdka a smrť. Koncentrácia 0,15 % pôsobí po niekoľkých minútach smrteľne.

Dopady z hľadiska životného prostredia

Pri úniku tejto žieravej kvapaliny môže dôjsť k uvoľneniu silno leptavej hmly, ťažšej než vzduch. Výrazne znižuje pH (zvyšuje kyslosť) prírodných systémov, do ktorých prenikne. Je veľmi nebezpečná pre ryby a vodné organizmy.

AUTOMOBILOVÝ BENZÍN

- UN kód (identifikačné číslo látky) 1203
- Kemlerov kód (identifikačné číslo nebezpečia) 33

Základná charakteristika

Bezfarebná až bledožltá prchavá a mimoriadne horľavá kvapalina s typickým benzínovým zápachom. Pary benzínu so vzduchom tvoria výbušnú zmes.

Dopady na zdravie človeka, riziká

Benzín je škodlivý pri vdýchnutí, pri kontakte s pokožkou a po požití. Príznaky a symptómy: podráždenie kože (pocit pálenia, sčervenania, opuch, odmastenie pokožky sprevádzané dermatologickými zmenami), podráždenie očí (sčervenanie a pocit rezania), podráždenie dýchacích orgánov (kašeľ, sípavé dýchanie, ťažkosti pri dýchaní, krátky dych), zvýšená teplota. Dýchacie problémy môžu pretrvávajúť niekoľko hodín po expozícii. Má narkotické účinky, vdychovanie vysokých koncentrácií výparov môže pôsobiť na centrálnu nervovú sústavu a prejaviť sa stratou orientácie, bolesťou hlavy, nevoľnosťou. Dlhodobé vdychovanie môže spôsobiť bezvedomie a smrť. Dopady na krvotvorbu: anémia, znížená imunita. Dopady na periférnu nervovú sústavu: nestála chôdza, slabosť svalov. Dopady na sluchové orgány: dočasne slabší sluch, hučanie v ušiach.

Dopady z hľadiska životného prostredia

Benzín je toxický pre vodné organizmy. Vo vode slabo rozpustný, môže spôsobiť dlhodobé nepriaznivé účinky vo vodnom prostredí.

4. Informácie o spôsobe varovania obyvateľstva a o záchranných prácach

4.1 Varovanie obyvateľstva

Varovanie obyvateľstva sa vykonáva varovnými signálmi:

- a) „**VŠEOBECNÉ OHROZENIE**“, t.j. dvojminútovým kolísavým tónom sirén pri ohrození alebo vzniku mimoriadnej udalosti ako aj pri možnosti rozšírenia následkov mimoriadnej udalosti.
- b) „**OHROZENIE VODOU**“ t.j. šesťminútovým stálym tónom sirén pri ohrození ničivými účinkami vody.

Koniec ohrozenia sa vyhlasuje signálom „**KONIEC OHROZENIA**“, t.j. dvojminútovým stálym tónom sirén bez opakovania.

Varovný signál a signál koniec ohrozenia sa následne dopĺňajú **hovorenou informáciou** prostredníctvom hromadných informačných prostriedkov, ktorá by mala obsahovať predovšetkým informácie o čase vzniku a druhu mimoriadnej udalosti, o predpokladanom rozsahu ohrozenia a pokyny pre obyvateľstvo.

V súlade s § 16 ods. 1 písm. g) zákona č. 42/1994 Z. z. o civilnej ochrane obyvateľstva v znení neskorších predpisov **hlásnu službu** (varovanie obyvateľstva a vyznamenanie osôb činných pri riešení mimoriadnej udalosti a obcí o ohrození) pre svojich zamestnancov, osoby prevzaté do starostlivosti, iné osoby a obce, ktoré bezprostredne ohrozujú **zabezpečujú**

právnické osoby a fyzické osoby podnikatelia, ktorí svojou činnosťou môžu ohroziť, život, zdravie alebo majetok (napr. prevádzkovatelia objektov nakladajúcich s nebezpečnými látkami).

Pre zabezpečenie varovania obyvateľstva, vlastných zamestnancov a osôb prevzatých do starostlivosti sú títo prevádzkovatelia povinní na území ohrozenom nebezpečnou látkou budovať samostatný systém varovania obyvateľstva tzv. **autonómny systém varovania** (ďalej len „ASV“).

V súlade s § 15 zákona NR SR č. 7/2010 Z. z. o ochrane pred povodňami varovanie obyvateľstva pred nebezpečenstvom v mieste vzniku alebo možného vzniku povodne, v mieste nebezpečenstva povodne a v miestach nižšie ležiacich na vodnom toku sa zabezpečuje prostredníctvom **hlásnej a varovnej povodňovej služby**. Túto službu zabezpečuje ministerstvo vnútra, obvodné úrady v sídle kraja, obvodné úrady, obce iné právnické osoby a fyzické osoby prostredníctvom varovacej siete civilnej ochrany a ASV, ktoré ju doplňujú.

V prípade iných mimoriadnych udalostí, ktoré môžu vzniknúť na území územného obvodu Považská Bystrica sa varovanie obyvateľstva zabezpečuje varovacou sieťou civilnej ochrany prostredníctvom Obvodného úradu Považská Bystrica a obcí nachádzajúcich sa v územnom obvode Považská Bystrica.

4.2 Záchranné práce

V zmysle vyhlášky MV SR č. 523/2006 Z.z o podrobnostiach na zabezpečenie záchranných prác a organizovania jednotiek civilnej ochrany v znení neskorších predpisov sa v súvislosti so vznikom nožnej mimoriadnej udalosti vykonávajú záchranné práce ako činnosti na záchranu života, zdravia osôb a záchranu majetku ako aj na odsun z ohrozených alebo postihnutých priestorov. Súčasťou záchranných prác sú činnosti na zamedzenia šírenia a pôsobenia následkov mimoriadnej udalosti a vytvorenie podmienok na odstránenie následkov mimoriadnej udalosti. Záchranné práce sa vykonávajú zložkami integrovaného záchranného systému, útvarmi policajného zboru a osobami povelanými na osobné úkony.

Pre prípad vzniku **akejkoľvek mimoriadnej udalosti** sa vykonávajú najmä tieto činnosti:

- varovanie obyvateľstva a vyzozumenie osôb ohrozených mimoriadnou udalosťou a pri zmenách situácie počas vykonávania záchranných prác;
- vykonávanie prieskumu a pozorovania na postihnutom území s cieľom vyhľadať postihnuté osoby a vyznačiť životu nebezpečné úseky;
- vyslobodzovanie postihnutých osôb z trosiek zničených a narušených budov, vrakov dopravných prostriedkov, z horiacich budov a pod.;
- zabezpečenie prívodu vzduchu a vody osobám v zavalených priestoroch;
- poskytovanie prvej predlekárskej pomoci a neodkladnej zdravotníckej starostlivosti zraneným osobám
- vrátane odsunu postihnutých do zdravotníckych zariadení (vykonávajú príslušníci hasičského záchranného zboru a rýchlej lekárskej pomoci);
- lokalizácia a likvidácia požiarov ohrozujúcich postihnuté osoby a nasadené sily a prostriedky,
- vykonávanie hygienickej očisty postihnutých osôb;

- regulácia pohybu osôb a dopravných prostriedkov na postihnutom území s dôrazom na zamedzenie vstupu osôb a techniky do ohrozenej oblasti;
- uzavretie postihnutého územia;
- odsun nezranených osôb z postihnutého územia;
- núdzové zásobovanie a núdzové ubytovanie osôb, ktoré sú následkom mimoriadnej udalosti bez základných životných potrieb;
- pozorovanie postihnutého územia;
- poskytnutie veterinárnej pomoci postihnutým zvieratám a vykonanie veterinárnej očisty;
- uvoľňovanie určených cestných komunikácií a železničných tratí, vytvorenie priechodov a prejazdov potrebných na vykonávanie záchranných prác;
- zachytávanie ropných produktov na vodných plochách a tokoch;
- identifikácia, odsun usmrtených osôb;
- psychologická a duchovná pomoc.

4.2.1 Záchranné práce pri úniku nebezpečnej látky v objekte

V rámci záchranných prác sa vzhľadom na povahu a rozsah možných mimoriadnych udalostí v objektoch nakladajúcich s nebezpečnými látkami vykonávajú okrem všeobecných záchranných prác aj tieto činnosti:

- varovanie obyvateľstva a vyzrozumenie osôb ohrozených mimoriadnou udalosťou (vykonáva prevádzkovateľ objektu nakladajúceho s nebezpečnou látkou prostredníctvom ASV);
- individuálna ochrana osôb v kontaminovanom priestore a ich odsun (prevádzkovateľ objektu nakladajúceho s nebezpečnou látkou je povinný zabezpečiť pre svojich zamestnancov a osoby prevzaté do starostlivosti špeciálne prostriedky individuálnej ochrany; obyvateľstvo využíva improvizované prostriedky; odsun osôb z kontaminovaného priestoru zabezpečuje hasičský a záchranný zbor, polícia a prevádzkovateľ objektu);
- lokalizácia a likvidácia úniku nebezpečnej látky, zabránenie jej šíreniu (vykonáva hasičský a záchranný zbor);
- pozorovanie, monitorovanie postihnutého územia, meranie prípustných hygienických hodnôt nebezpečnej látky v ovzduší (vykonáva hasičský a záchranný zbor, prevádzkovateľ objektu, v špecifických prípadoch sa môže požadovať nasadenie výjazdovej skupiny Kontrolného chemického laboratória CO v Slovenskej Ľupči);
- odsun (evakuácia) nezranených osôb z ohrozeného územia (vykonáva obec v spolupráci s policajným zborom a mestskou políciou v zmysle spracovaných evakuačných plánov).

Uvedené záchranné práce sa vykonávajú predovšetkým silami a prostriedkami základných záchranných zložiek integrovaného záchranného systému vrátane využiteľných síl a prostriedkov prevádzkovateľa objektu nakladajúceho s nebezpečnou látkou a obce.

Pre zabezpečenie ochrany obyvateľstva potenciálne ohrozeného pri vzniku mimoriadnej udalosti spojenej s únikom nebezpečnej látky je obec (mesto) povinná v súlade s § 15 ods. 1 písm. g) zákona č. 42/1994 Z.z. plánovať, vyhlasovať, riadiť a zabezpečovať **evakuáciu a k tomu spracovávať plán evakuácie obyvateľstva obce**. Evakuáciu riadi obec prostredníctvom **evakuačnej komisie obce**.

Ak je evakuácia vzhľadom na veľkosť oblasti ohrozenia, vyhodnotenú prevádzkovateľom objektu nakladajúceho s nebezpečnou látkou, plánovaná v rámci obce, evakuáciu plánuje, riadi a zabezpečuje dotknutá obec (mesto) **vo svojej pôsobnosti**.

Obvodný úrad Považská Bystrica plánuje, vyhlasuje, riadi a zabezpečuje evakuáciu ak nepatrí do pôsobnosti právnických osôb, fyzických osôb – podnikateľov alebo obcí.

4.2.2 Záchranné práce pri povodniach

V čase nebezpečenstva povodne, počas povodne a po povodni v bezprostredne ohrozených alebo už zaplavených územiach sa vykonávajú tieto **povodňové záchranné práce**:

- varovanie, práce spojené s ochranou, evakuáciou obyvateľstva na nevyhnutne potrebný čas v územiach ohrozených a alebo zaplavených povodňou;
- ochrana a zachraňovanie majetku na postihnutom území;
- odstraňovanie prekážok, ktoré bránia plynulému odtoku vôd;
- odsun nebezpečných látok z dosahu záplav;
- nevyhnutné práce na prístupových komunikáciách súvisiace s obnovením prístupu do sídelných celkov vrátane výstavby provizórnych mostných objektov a lávok;
- riadenie dopravy, vytyčovanie obchádzok a osadzovanie provizórneho dopravného značenia;
- ochrana vodných zdrojov a rozvodov pitnej vody, elektrickej energie, plynu a telekomunikačných sietí;
- uzatvorenie evakuovaného územia a ochrana majetku evakuovaných osôb;
- núdzové zásobovanie pitnou vodou a potravinami v postihnutých oblastiach;
- vyhľadávanie nezvestných osôb;
- odčerpávanie vody zo zatopených domov, pivníc, studní, verejnej kanalizácie, žump a iných objektov;
- hygienicko - protiepidemiologické opatrenia vyvolané povodňami;
- zabezpečenie verejného poriadku na území postihnutom povodňami;
- odstraňovanie naplavenín z domov a z iných objektov, verejných priestranstiev a z komunikácií;
- zabezpečovanie poškodených stavieb proti zrúteniu alebo ich asanácia;
- iné práce vykonávané na príkaz štátnej správy ochrany pred povodňami do odvolania stavu ohrozenia.

Povodňové záchranné práce zabezpečujú orgány štátnej správy ochrany pred povodňami a vykonávajú sa podľa spracovaných povodňových plánov záchranných prác a v mimoriadnych a odôvodnených prípadoch aj nad ich rámec prostredníctvom záchranných zložiek, orgánov územnej samosprávy a ďalších právnických osôb, fyzických osôb – podnikateľov a fyzických osôb.

Obvodný úrad Považská Bystrica má spracovaný plán ochrany obyvateľstva v podmienkach územného obvodu Považská Bystrica a v prípade potreby je pripravený koordinovať a riadiť záchranné práce ak nepatria do pôsobností obcí, iných orgánov štátnej správy alebo právnických osôb a fyzických osôb - podnikateľov.

5. Úlohy a opatrenia po vzniku mimoriadnej udalosti

Po vzniku mimoriadnej udalosti a vyhlásení mimoriadnej situácie sa vykonávajú základné úlohy a opatrenia:

⇒ záchranné práce silami a prostriedkami z územia, na ktorom bola vyhlásená mimoriadna situácia

- obce, mestá, Obvodný úrad Považská Bystrica vedú zoznamy využiteľných síl prostriedkov pri záchranných prácach rámci svojho územného obvodu;

⇒ evakuácia

- dotknuté obce, mestá a Obvodný úrad Považská Bystrica majú pre plánovanú evakuáciu spracované plány evakuácie v zmysle vyhlášky MV SR č. 75/1995 Z.z. o zabezpečovaní evakuácie v znení neskorších predpisov;

⇒ núdzové ubytovanie a núdzové zásobovanie

- obce, mestá a Obvodný úrad Považská Bystrica majú spracovaný prehľad ubytovacích a stravovacích zariadení využiteľných v prípade mimoriadnej udalosti na zabezpečenie núdzového zásobovania a núdzového ubytovania, ktorý je súčasťou plánu núdzového zásobovania a núdzového ubytovania;
- podľa potreby obce uzatvárajú s prevádzkovateľmi ubytovacích a stravovacích zariadení dohody o zabezpečení núdzového zásobovania a núdzového ubytovania;

⇒ použitie základných zložiek integrovaného záchranného systému a ostatných zložiek integrovaného záchranného systému

- základné zložky integrovaného záchranného systému:

- Hasičský a záchranný zbor,
- poskytovatelia záchranej zdravotnej služby,
- kontrolné chemické laboratórium CO,
- Horská záchranná služba,
- Banská záchranná služba.

- ostatné zložky integrovaného záchranného systému:

- Armáda SR
- obecné (mestské) hasičské zbory
- závodné hasičské útvary
- závodné hasičské zbory
- pracoviská vykonávajúce štátny dozor alebo činnosti podľa osobitných predpisov
- jednotky civilnej ochrany
- obecná polícia
- Slovenský červený kríž
- iné právnické osoby a fyzické osoby, ktorých predmetom činnosti je poskytovanie pomoci pri ochrane života, zdravia a majetku.

6. Podrobnosti o tom, kde sa dajú získať ďalšie informácie súvisiace s plánom ochrany

Ďalšie informácie súvisiace s plánom ochrany obyvateľstva je možné získať priamo na každom obecnom úrade alebo mestskom úrade a na Obvodnom úrade Považská Bystrica, odbore civilnej ochrany a krízového riadenia.

V prípade povodní úlohy a povinnosti orgánov štátnej správy ochrany pred povodňami na zabezpečenie obyvateľstva pred povodňami sú dané povodňovým plánom, ktorého súčasťou je aj povodňový plán záchranných prác, ktorý spracováva obec ako povodňový orgán ochrany pred povodňami. Bližšie informácie súvisiace so zabezpečením ochrany pred povodňami je preto možné získať priamo na každom obecnom úrade a mestskom úrade, resp. na Obvodnom úrade životného prostredia Považská Bystrica.

7. Odkaz na obmedzenia vyplývajúce z ochrany dôverných informácií a utajovaných skutočností.

Vyššie zverejnené informácie sú v súlade so zákonom č. 42/1994 Z.z. o civilnej ochrane obyvateľstva v znení neskorších predpisov a nevzťahujú sa na ne žiadne obmedzenia vyplývajúce zo zákona č. 215/2004 Z.z. o ochrane utajovaných skutočností a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a zákona č. 428/2002 Z.z. o ochrane osobných údajov v znení neskorších predpisov.